

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Manjšine v avtoritarnih državah.

Na zadnjem manjšinskem kongresu je bila za nas važna razprava o položaju manjšin v avtoritarnih državah. Bivamo v državi, ki sicer ni skrajno avtoritarna, kot je n. pr. Nemčija ali Italija, ampak je v jedru demokratična, pa so pravice ljudstva v prilog vladni zmanjšane za prehodno dobo. Razprava je bila načelna in se ni spuščala v kritiko položaja manjšin v posameznih državah, razun v svrhu pojasnil. Glavni govor je imel bivši član rimskega parlamenta, Slovenec in naš velik prijatelj dr. Besednjak.

Uvodno je orisal razvoj v posameznih državah v dobi manjšinskih kongresov, ki vodi iz politične demokracije v avtoritarnost. Podal je nato splošen pregled položaja manjšin v takih državah: v Italiji, Nemčiji in Avstriji. Glede Avstrije pravi: „Če hočemo biti nepristranski, moramo priznati, da polom liberalne demokracije ni v vseh državah prinesel poslabšanje položaja manjšin. Tako se s početkom avtoritarnega vladanja v Avstriji življenski pogoji slovenske manjšine na Koroškem — izvzemši pristransko ljudsko štetje — niso poslabšali, nasprotno se je prej obstoječe napeto razmerje ublažilo. Med slovensko manjšino in oblastjo se vršijo pogajanja, ki jih tudi slovensko ljudstvo onstran avstrijskih mej zasleduje z zaupanjem. Kar se tiče Hrvatov v Avstriji, smo izvedeli ravno par dni pred začetkom tega kongresa, da bo imenovan za hrvaško šolstvo poseben šolski nadzornik: s tem se v avtoritarni državi uresniči stara zahteva hrvaške manjšine. Ta suha dejstva morajo prijatelji in nasprotniki avtoritarne vlade lojalno priznati. — Po oceni fašizma in narodnega socializma glede stališča do manjšin ocenjuje govornik avstrijski avtoritarni red, ki priznava verske in kulturne manjšine in predvideva za verske manjšine zastopstvo v zveznem kulturnem svetu in v deželni zborih, ne pa zastopstva kulturnih manjšin. „To je pomanjkljivost, ki jo obžalujejo prizadete manjšine in manjšinski kongres, vendar moramo priznati, da boj, ki ga avstrijske manjšine bojujejo za svoje postavno zastopstvo, ne nasprotuje duhu novega avtoritarnega reda, ker je to naravna zahteva. In to tem lažji, ko je avstrijski stanovski red sezidan na podlagi krščanskega svetovnega naziranja.“

K govoru g. dr. Besednjaka je podal naš kongresni član g. Starc sledeča dopolnila iz našega položaja: „Vsaka manjšina zahteva dve pravni temeljni pravici: Pravico svobodnega kulturnega razvoja kot del kulturnega naroda in pravico enakovrednosti v lastni državi kot del kulturne države. Zato mora vsaka država, naj bo parlamentarna ali avtoritarna, če priznava pravne temeljne zakone, te pravice vsakega naroda oz. vsake manjšine učeniti v svoje temeljne zakone. Če se stanovska država uredi izključno po stanovih, potem se člani manjšine razdelijo po stanovih in jih je nemogoče družiti po jeziku, ki ga govore. Vsaka manjšina si je v teku razvoja ustvarila poleg kulturnih tudi svoje gospodarske organizacije, ki izražajo enotno kulturno in gospodarsko voljo manjšin. Po izključno stanovski ureditvi države je manjšinam odvzeta postavna možnost, da zastopajo svoje skupne kulturne in gospodarske interese po svojih zastopnikih, in je odvisno le od dobre volje in čuta za pravičnost od strani državnega vodstva, da manjšine morejo zastopati svoje manjšinsko-stanovske zadeve in da jih državno vodstvo dejansko upošteva. Čim dobra volja ponehuje ali celo preneha, je manjšinsko zastopstvo odveč. Posebno je ta nevarnost velika pri imenovanih zastopstvih.

Veliki avstrijski državnik Seipel piše v svoji knjigi „Narod in država“, da se država mora ozirati ne samo na interese posameznikov ali stanov, marveč tudi na interese narodov, ki ji pripadajo. Če torej država hoče priznavati temeljne pravice manjšin, mora za manjšine ustvariti poleg stanovske ureditve še posebno možnost, da pridejo gospodarski in kulturni interesi manjšin do svojih pravic. To je mogoče, če se država odreče izključni totaliteti in deli interese večinskega in manjšinskega naroda po krščanskih načelih pravice in ljubezni. Stanovskega značaja države ta delitev nikakor ne krši.

So kulturne naloge, skupne vsem stanovom, ki se nedajo omejiti po stanovih. Kakor se stanovi delijo po poklicih in se njihova zastopstva sestavljajo iz teh delov, tako se morajo državljani deliti po svojih kulturnih interesih in iz teh delov sestoji kulturno zastopstvo. Če velja to za večinski narod, mora veljati seve tudi za manjšino.

Prednost avtoritarne države je, da lahko nudi svojim manjšinam pravico v postavitvi in upravi brez ozira na raznarodovalna stremjenja krajevnih krogov. Od tega ima korist država in mir v državi. Raznarodovani še niso koristili nobeni državi, je izjavil nek državnik.

Torej so tudi v avtoritarni državi pota, ki manjšinam omogočijo sodelovanje. Delo v tem smislu, da pridejo pravice manjšin do veljave, je delo za mir, ki ga vsi rabimo in hočemo.“

Kongres si je osvojil misli obeh govornikov v resoluciji. Pridružil se jim je tudi vodja gradiščanskih Hrvatov dr. Karall, ki je poročal, da avtoritarna Avstrija ublažuje položaj Hrvatov v Avstriji. Zanimiv je bil še pristanek zastopnika Ukrajincev iz Poljske na izvajanja o avtoritarni državi, ker je bilo razmerje med Poljaki in Ukrajinci še lani napeto. — Upati je, da bo z izvajanjem združenim optimizem tudi pri nas čimprej uresničen v meri, ki bo polno omogočevala neoviran naš razvoj.
C. P.

Nove šolske oblasti v deželi.

Minulo soboto je dež. zbor med drugim izglasoval zakon o sestavi in uredbi novih šolskih oblasti v deželi. Na osnovi tozadevne zvezne postave odreja zakon kot vrhovno deželno šolsko oblast za vse srednje in nižje šole deželni šolski svet, za politične okraje okrajne šolske svete, za občine krajevne šolske svete. Nadzorstvo si delijo v splošnem država, cerkev, učiteljstvo in stariši. Člani so imenovani. Dež. glavar je predsednik deželnega, okrajni glavarji okrajnih in župani krajevnih šolskih svetov.

Dež. šolski svet šteje 20 članov in ga tvorijo poleg deželnega glavarja zastopnika obeh verzij, 5 zastopnikov učiteljstva, 3 zastopniki starišev, 5 zastopnikov dežele, referent za administrativne šolske zadeve, strokovni svetovalec za slovenski pouk in strokovni svetovalec za nadaljevalno šolstvo. Zastopnike starišev in dežele imenuje dež. glavar, istotako strokovnega svetovalca za slovenski pouk in sicer na predlog domovinske fronte. V okr. šolskih svetih so poleg okr. glavarja še zastopnik

cerkve, 2 zastopnika učiteljstva, 4 zastopniki občin, okrajni šolski nadzorniki, okrajni zdravnik, nadzornik nadaljevalnih šol ter dva do trije zastopniki starišev, tretji v okrajih, kjer se je javilo pri zadnjem štetju vsaj 1000 Slovencev, iz vrst slovenskih starišev. — V krajevnih šolskih svetih je poleg župana zastopnik cerkve, učiteljstva in starišev. Kjer je utrakvistična šola, sta eden zastopnik starišev in njegov namestnik zastopnik slovenskih starišev. Zakon mora biti izveden vsaj v roku 3 mesecev.

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da predvideva sprejeti zakon možnost zastopstva slovenske manjšine v šolskih oblasteh. V lotiko pa je zakon pomanjkljiv, ker ne gre pravica predlogov manjšinski organizaciji. Ostane upanje v pravično imenovanje po dež. glavarju in dež. vodju domovinske fronte, ki bosta tako vršila volje pokojnega kanclerja dr. Dollfussa, kateri je nazval vzorno rešitev manjšinskega vprašanja častno nalogo nove Avstrije.

Abesinija: vojna ali mir?

Zadeva okoli vojne med Italijo in Abesinijo se vleče naprej. Zaenkrat je še vedno največ v govorih, odborih, pododborih in — časopisih. Vendar se očitno ostri in je pričakovati, da se še do oktobra razplete. Vojneželjni celo trdijo, da zavira pričetek sovražnosti in bojov na abesinskih tleh samo še deževno vreme, ki traja v Abesiniji običajno do oktobra.

Svet je poslušnil ženevskemu govoru zastopnika Anglije, zunanjega ministra Hoareja. Kot pravi Anglež je govoril brezstrastno in mirno, da Anglija brezpogojno vztraja na Zvezi narodov in njenih pravilih, ki izključujejo vsako vojno. Sledil je nato veliki in kratki govor francoskega ministrskega predsednika Lavalja. Njegova znamenitost je pač ta, da ga nekateri razlagajo kot odpoved Francije prijateljstvu z Italijo, drugi pa za poklon fašistični Italiji. Laval se je izjavil za Zvezo narodov in mirno rešitev spora, ni pa pozabil naglasiti francoskega prijateljstva z Italijo.

Musolini je še nadalje brezkompromisen in je minulo soboto dejal, da bo Italija na vsako grožnjo odgovarjala s svojo vojsko na suhem, na morju

in v zraku. Zaenkrat pa čaka Mussolini na izid razgovora petorice v Zvezi narodov.

Abesinija si danes sme šteti v delno svojo zaslugo, da je ob njenem vprašanju danes razgiban ves svet. Vsak resnejši spopad v Abesiniji mora izzvati prelom dosedanje vsaj navidezne skupnosti držav v zvezi narodov. Miren konec napovedujoče se vojne igre pa še nikakor ni brezizgleden, četudi bo imel že dosednji uvod v igro tudi brez vojne še dalekosežne posledice za ves svet.

V naši državi. O priliki zasedanja Zveze narodov je govoril tudi avstrijski zunanji minister Berger-Waldenegg. V svojem govoru je naglasil, da vztraja Avstrija tudi zanaprej na načelih mednarodne skupnosti in sodelovanja držav. Zato pa Avstrija želi priznanja svoje neodvisnosti in samostojnosti, na podlagi katerih je sodelovanje šele mogoče. Avstrija je staro kulturno osrčje Evrope in hoče svojo nalogo vršiti tudi naprej. Enakopravnost držav ji je predpogoj mednarodne varnosti. — Uradno se proglašajo za lažnjive vesti o predstoječi spremembi v zvezni vladi. Vesti imajo namen, da vzbujajo v državi nemir in negotovost. — Zvezna vlada je podala finančnemu odseku Zveze narodov poročilo o gospodarskem in

finančnem položaju države. Odsek je vzel poročilo na znanje in se izrazil povoljno o prizadevanju vlade za gospodarsko sanacijo.

Novice iz Jugoslavije. Na predlog vlade je regentski svet imenoval Slovenca dr. Miho Kreka za ministra brez listnice. Dr. Krek je bil doslej predsednik osrednjega odbora Katoliške akcije v Ljubljani. Novi minister je imel že več načelnih govorov, v katerih podčrtava zvestobo slovenskega ljudstva do voditelja dr. Korošca. — Dravska banovina je dobila novega bana v osebi bivšega predsednika oblastne skupščine dr. Marka Natlačena. Novi ban stoji v prvih vrstah slovenskega katoliškega ljudstva. — Izšel je zakon, po katerem se združijo vse okoliške občine Ljubljane v mestno občino, okolica Maribora pa v mariborsko občino. — Jugoslovanska radikalna zajednica, nova vladna stranka, je izdala proglas, v katerem navaja temeljne točke svojega programa — edinstvo naroda in države, monarhija in dinastija Karađorđevićev — ter vabi v vstop v svoje vrste. Vrše se tudi pogajanja med njo in Hrvati, katerih uspeh bi jo potrdil kot absolutno gospodarico v državi.

Rozgled po ostalih državah. Minuli teden je imel Hitler v Nürnbergu kongres narodno-socialistične stranke, katerega se je udeležilo do 400.000 pristašev. V govorih so bili novi ostri izpadi proti sovjetski Rusiji in komunističnem rovarjenju v svetu. — V Grčiji je prišlo do čudnega nastopa generala Panajotakisa, ki se je sprl s skupino generalov. Ker so le-ti zahtevali od predsednika vlade Tsaldarisa, naj izda sklep o zopetni vpostavitvi monarhije v Grčiji. General Panajotakis je nenadoma začel oblegati vojno ministrstvo s težkimi topovi, nakar so upornega generala zaprli. Ljudsko glasovanje za ali proti povrnitvi kralja Jurija na grški prestol pa se vrši 27. oktobra. Izpadlo bo nedvomno v prilog kralju, s čimer je Grčija po Rumuniji druga država, ki je spet upostavila predvojno državno obliko. — Tudi na Portugalskem je prišlo do zarote proti vladi. Uprizorili so jo z vlado nezadovoljni pristaši bivših strank in nekaj častnikov. Upor je zadušjen, zarotniki pod ključem. — V boljševiški Mehiki imajo v parlamentu čudne manire. Nedavno je v državni hiši prišlo do krvavih dogodkov, enega poslanca so ubili, dva težko ranili, streljali pa so po sejni dvorani kar vprek. S 14. septembrom je vlada zaplenila vse cerkveno premoženje, zemljo, cerkve, samostane, šole, ustanove katoliške cerkve, pa tudi ves inventar, vključene svete posode. S tem je Mehika prekosila v svojem sovrastvu do katoliške cerkve celo že Rusijo. — Na Poljskem so se vršile volitve v državni sejem (parlament). Presenetila je splošno izredno slaba volilna udeležba, ki ne znaša ponekod niti 30%. Ukrajinska narodna manjšina si je priborila 19 mandatov. — Med Čehi in Poljaki so vedno spet nova trenja. Nedavno je prišlo v češkem Tešinu do izgredov proti Poljakom, nakar so preko meje odgovarjali Poljaki. Listi se medsebojno

ostro napadajo in tako povečujejo itak že obstoječo napetost. Nemci pa se smejiijo slogi slovanskih sosedov. — V Ameriki je bil v državi Louisiana ustreljen od zarotnikov tamošnji guverner Long. Long je bil po svojih radikalnih zahtevah do vlade v Washingtonu znan po vsej Ameriki. Zahteval je delitev premoženja bogatih, vsakemu državljanu od države, letnih 5000 dolarjev dohodka in vsaki družini njen dom. Zbog teh seveda nekoliko drznih in zato neizvedljivih zahtev je veljal kot najresnejši tekmeč Rooseveltov za mesto ameriškega prezidenta, ki bo prihodnje leto vnovič zasedeno.

Besede, ki veljajo i nam.

Na Ogrskem pripravljajo zakone, ki naj zaščitijo družine z otroci. Na lanskem katoliškem shodu že je postavil zahtevo po družinski zaščiti kardinal dr. Sredi. Letos se mu je pridružil tudi državni upravitelj Ogrske, Horthy, protestant, ki je na neki slavnosti, prirejeni v čast materam, takole govoril:

„Žalostno je, da divja po mnogih naših pokrajinah npravna bolezen, ki kot kuga redči narodne vrste. So ljudje, ki menijo, da zadostuje, če imajo enega otroka. Ti pozabljajo, da je človeška usoda v božjih rokah. Edini otrok umrje, starši ostanejo na stara leta sami brez pomoči otrok in vnukov. Za njimi ostane samo še križ na pokopališču, njihovo posestvo in njihov dom pa preide v tuje roke. Vsak mora vršiti svojo dolžnost napram narodu, če noče, da bodo tuji posedli njegovo zemljo.

Podlaga družbe je družina in njen sad: otrok. Družina je celica, s katero se narod vzdržuje in razvija. Če je ta celica bolna, narod umira. Kdor pade v boju, je junak. Kdor pa sebe obsodi na smrt in prostovoljno zapusti očetov dom drugim rokam, nima pravice na spoštovanje in ne na usmiljenje.

Malo hasnejo tod vladni ukrepi in odredbe. Ves narod mora pomagati. Kjer se doma mnogo rok steguje po kruhu, tja mora priti kruh lažje in priti mora tja večji kos kruha. Ne samo država, tudi zasebno gospodarstvo ima dolžnost, da pripomore onemu do dela, ki ima večjo družino.

Danes je treba v državi vse urediti tako, da se bodo zakoni lažje sklepali. Materam je treba izdatne pomoči, ločitve zakonov pa mora država otežkočiti.

Zapoved ljubezni.

Tako žalostno je med nami. So sicer mnogi, ki se s ponosom štejejo za člane slovenske narodne družine in vedo za vez, ki jo je ustvarila Previdnost z enotnim jezikom, domačo govorico, z domovino in skupno usodo. So pa drugi, ki jim je le malo mar za narod in narodno zavest, misleči, da je v narodu le brezpotrebna žrtev. In so še ljudje,

ki zavestno zanikujejo svojo narodno družino in se skušajo čimprej izločiti iz nje.

Vsi mi bi morali vedeti, da je narod le ljubezen do bližnjega v velikem. Narodna zavest je zapovedana ljubezen do bratov in sester, podprta in olajšana po narodni govorici, narodni domovini in eni usodi. Zato je ustvarjena družina z očetom, materjo, otrokom in družinskim domom, da nam je lažja zapoved o ljubezni. **Zato je ustvarjen narod s stanovi in eno govorico, da izpolnjujemo tem lažje zapoved ljubezni v velikem.**

Menite, da bo svet še naprej zamogel izhajati brez ljubezni in dobrote s samimi računi? Saj ga je sebično računarstvo dovedlo itak že do roba propada.

Vi vsi, ki ljubite svojega soseda tudi iz naroda in narodne zavesti, ste zdravniki bolne domovine in bolnega sveta!

Vi pa, ki bi hoteli prezirati narod in narodno družino, ste bolniki, ki nočejo svojega zdravja in ne zdravja domovine!

Tudi za narod velja, kar veli božja zapoved za družinico: naj človek ne loči, kar je združil Bog! ts.

DOMAČE NOVICE

Iz vrst izletnikov iz Jugoslavije. Koroška je lepa dežela, zato jo tudi Jugoslovani radi posečajo. Letos je bilo v deželi videti dokaj večjih in manjših izletniških skupin iz Jugoslavije. To je lepo in prav in v interesu medsebojnega sožitja je želeli, da medsebojni osebni promet med obema državama še narašča. To zamorejo podpreti gostilničarji in kavarnarji koroških mest tudi s tem, da imajo za izletnike jugoslovanske časopise na razpolago. Dejstvo, da ima doslej ena sama celovška kavarna nek zagrebški list, ne služi baš dobro v propagando tujskega prometa. Na to pomanjkljivost opozarjamo tujsko-prometni urad. Po listih iz Jugoslavije bo nedvomno rad segel tudi marsikak koroški domačin, ki je več slovenskega jezika, torej je korist naročevanja kar dvojna. I. S.

3 šilingi so odvišni v jeseni. Plačaj z njimi svoj list, ki ga prebiraš vsak teden! Tudi ta trud mora biti plačan in kdor po nemarnem ne plačuje svojega lista, krade. Ni tiskarne, ki bi tiskala zastonj, in ni človeka, ki bi zamogel živeti od zraka. — Veliko uslugo napraviš svojemu listu, če mu zbirraš nove naročnike. Ljudje so marsikod komodni in le če dojdeš do njih, ti odštejejo naročnino. Redki so ozki ljudje, ki bi odklanjali branje in razvedrilo. Vsak bi pridobil vsaj enega novega naročnika, kmalu bi bila naša narodna družinica še živahnjša in vidnejša. — Ti pa, ki te prošnje tvojega lista in tvojih organizacij ne ganejo, ne govori preglasno o svoji narodni zavednosti!

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(47. nadaljevanje.)

„Odpustite, mati!“

Zgrudila se je na kolena ob postelji, je poljubila velo roko bolničino in je ihtela bridko in obupno.

„Torej on? — Peter?“

Z negotovim, zastrtim glasom je vprašal Andrej. Zdelo se je, da bi mu odleglo, vsaj deloma, če bi rekla: „Ne!“

A dekle je prikimalo in je potrdilo med jokom, komaj slišno:

„On... Odpustite, stric!... O Bog!“

Tedaj je odprl starec duri in je šel molče iz sobe.

„Naj odpusti mati, če more, jaz ne morem!“

Velika žalost je bila v trdi misli, da mu je stiskala in morila srce.

„Zdaj imaš biser... Vse izgubljeno!“

Ko se je vrnil že v temi v sobo, sta bili mati in Katra sami v nji. Bolnica mu je povedala med ihtenjem in vzdihovanjem, da je poslala Jerico v čumnato na drugi strani kuhinje, kjer je spal sicer Andrej.

„Naj počije, nesrečno dekle; izmučena je do smrti. Pa spiš ti kar tukaj.“

„Dobro, na klop si razprostrem suknjo.“

Sedel je za peč in je sedel dolgo molče in sključen.

„Idi, Andrej, in poglej, kako je z njo.“ — je zaprosila nenadoma bolnica. „Grozno sem nemirna...“

Že črez hip se je vrnil starec.

„Ni je v sobi.“

„Ni je? A kje je? Si jo videl kje zunaj?“

„Nisem. A mora pač biti nekje. Pokličem jo.“

Stopil je naglo pred kočo. Jasno je zazvenel še vedno krepki starčev glas v tiho noč in se je lovil dol po hribu.

Nič odgovora.

Zaklical je gglasneje. Poslušal je napeto in nemirno.

Molk.

Vznemirjen od tajne tesnobe se je vrnil v izbo.

„Ni je... niti glasu od nikoder.“

Bolnica se je dvignila v postelji. Zastrmela je v brata, od njega so se odvrnile plašne oči proti oknu, kakor da upa in pričakuje, da zagleda ob oknu blede, objokani obraz hčerke, zroč s prosečim pogledom v sobo: „Odpustite, mati...“ „Vrni se, dete, vse je odpuščeno...“ A glej, ni je zazrlo oko. Pač pa je videlo v svoji plašnosti in zbeganosti pošastno belo ženo, ki je stopala naglo mimo oken in je udarila mimogrede s koščeno roko po steklu, da je vzdrhtelo in zaječalo. In zaječalo je srce materino v smrtni grozi.

„Odšla je, Andrej. Bog ve, kam pojde, v smrt morda. Hiti za njo, Andrej, pri petih ranah Kristusovih...“

Drhteče in z grozo je prosila duša materina, da se je vstrašila dremajoča Katra in je zaihtela glasno.

„Saj pojdem!“

Vesel je bil, da je mogel vun iz sobe. Dušila je tudi njega tajna groza, moreča slutnja, vstala nenadoma v vznemirjenem srcu.

Tedaj pa je šlo že daleč dol po hribu zavrženo in obupano človeško srce smrti naproti. Nobene druge poti ni videlo več razen poti v smrt. Ni upalo nobenega odpuščanja več razen odpuščanja, s smrtjo kupljenega. Nobene sreče ni pričakovalo več nego srečo v smrti. Po nobenem miru ni hrepenelo več razen po večnem miru, po miru v smrti. Ker zaman vsako drugo hrepenenje, o srce!

Hodila je zdaj naglo, kakor blodeča misel, polagoma zdaj, kakor na smrt utrujena, v večni sen se že pogrezajoča. Šla je, in njeno življenje je šlo z njo; zlata njena mladost z vso srečo in z vsem mirom, blagim in blagoslovljenim.

„Glej, Jerica, kolikokrat si hodila to pot vsa leta od najnežnejše mladosti sem in kako si bila srečna, kako nebeško blažena! Ker ni še bilo greha na vesti!“

Spominjala se je, kako je hodila z materjo v cerkev; poti v šolo se je spominjala, k prvemu svetemu obhajilu, ko ji je kupil stric Andrej, ker mati je bila prerevna, oče pa je počival v grobu že od četrtega leta njenega življenja, belo obleko, krstna botrica pa je poslala lepo pisano obhajilno svečo... „Zdaj vam sveti, glejte, da vam sveti tako čistim, dobrim in svetim ob poslednji uri“ — je govoril v obhajilnem nagovoru stari župnik. Vsako besedo pomni še. A nji so bile govorjene zaman. Nji ne sveti ob zadnji uri! Prevelik je greh, predaletč je zašla duša od Boga.

Volitev župana v Bilčovsu. Dne 25. p. m. se je zbral tukajšnji od dež. glavarja imenovani občinski odbor k svoji prvi seji, da iz svoje srede voli župana in dva občinska svetovalca. V novi odbor je bilo imenovanih 7 zavednih in 3 nezavedni Slovenci. Sejo je otvoril in vodil dosedanji župan Krušič Franc, pd. Rupej v Velinji vesi. Vsi navzoči so ga enoglasno spet volili. Naj bo to našemu vrlemu in zavednemu možu dokaz, da ga spoštuje in ceni vsa občina. Nato se je vršila volitev občinskih svetovalcev. Izvoljena sta Gaser Rupert, pd. Rigelnjak, in Miškulnik Janez, pd. Marnik. Novoizvoljenim občinskim funkcionarjem želimo plodonosnega in uspešnega dela v blagor naše občine. Po volitvah je povzel besedo tuk. nadučitelj g. Eder, ki je tudi v novem odboru, ter je obžaloval, da h posvetovanju niso bili povabljeni ostali trije odborniki, češ „tako postopanje je obžalovanja vredno in krši enotnost v občini“. Neuteemeljeni očitke zavračamo, ker je očitajoči kot vodja domovinske fronte doslej dosledno prezrl Slovence in tudi v občinski odbor predlagal sebi povoljne ljudi. V zadoščenje nam je pravično postopanje dež. vlade pri sledečem imenovanju občinskih zastopnikov in v bodoče dokažemo, da je nam iskrena enotnost občine pri srcu.

Borovlje. V petek dne 6. sept. se je ob navzočnosti okr. glavarja iz Celovca prvič sestel novoimenovani občinski odbor mesta Borovlje, da se konstituira in izvoli župana. Imenovanih je 20 odbornikov in sicer: Dr. Scheschin, Kottersch, Sodia Fr., Stark Ferd., Antonitsch H., Zeber, Schwarz Jakob, Humitsch, Kral Blaž, Kometter, Mischitz Alb., Stöckl, Antonitsch Otto, Mischitz Pr., Urbas sen., Kandut, Čuden Val., Vertič, dr. Rom in Wiedergut. Za župana je bil izvoljen soglasno dr. Scheschin. Z večino glasov so bili izvoljeni: namestnik župana Stöckl, I. svetovalec Kometter in II. svet. Wiedergut. Konstituirali so se nato razni pododseki. Člani Heimatschutza so prišli v uniformah in medaljah. Slovencem je privolila dež. vlada 3 odbornike. Slovenski zastopniki so tokrat z glasovnico dokazali, da jim je resno sodelovanje vseh občanov bolj pri srcu kot strankarstvo in razne parade.

Kapla pri Borovljah. 14 dni je že nabit na občinskih deskah proračun boroveljske občine za leto 1935. Nas kmete zanima predvsem višina dohoda in kakor je razvidno iz listin, se bo pobirala za leto 1935 zopet 450 odstotna občinska doklada. Kaj pomeni to za nas kmete, ve le tisti, ki obdeluje svojo trdo zemljo z žuljevo roko. Lansko leto se nam je namignilo, da bo ta visoki davek le za eno leto, da se poravnajo zaostali računi, a sedaj zopet ista mera. Povsod se sliši, kako se hoče kmetom pomagati, a gorajšnje številke ne govori-jo baš o tem.

Šmihel nad Pliberkom. (Volitev župana. - Smrt.) Dne 21. avgusta smo volili novega župana naše občine. Izvoljen je bil z vsemi glasovi dolgoletni župan g. Janez Gril, pd. Hribnik z Bistrice. Za svetovalce so bili izvoljeni: Jože Žerjav, mlinar, Marko Plešivčnik, pd. Sercar in Jakob Čajčman, pd. Šoter. Od 14 odbornikov je 10 zavednih Slovencev. — Že dalje časa je bolehal Šercerjev Francej na težki živčni bolezni. Dne 11. t. m. pa so ga našli mrtvega. V duševni zmedenosti je ubogi segel po orožju. Pogreb se je vršil dne 13. t. m. ob veliki udeležbi ljudstva. Žalostni Šercerjevi družini izražamo naše iskreno sočutje, Franceju pa bodi Vsemogočni dober sodnik!

Št. Rupert pri Velikovcu. Gospodinjska šola šolskih sester se odprla z novembrom in traja do Velike noči. Dekleta, ki se želijo izuriti za dobre gospodinje in matere, naj se prijavijo vodstvu zavoda. Mesečni prispevek po dogovoru z vodstvom, lahko tudi v naturalijah. Zavod šolskih sester hkrati sprejema učenke (ne učence!) velikovške glavne šole na hrano in stanovanje.

Droblj. Dež. zbor je 14. t. m. sklenil pozvati dež. vlado, naj v zvezi z domovinsko fronto skrbi za dostojno proslavo 15letnice ljudskega glasovanja. — Heimatschutz ima 10. oktobra večjo proslavo v Celovcu, kjer govori knez Štarhemberg. Tudi v Velikovcu bodo proslavili obletnico. — Po uradnih podatkih so stražniki na avstrijsko-jugoslovanski in avstrijsko-švicarski meji zaplenili v zadnjih tednih 1900 kokoši, 100 kg tobaka, 13.000 jajc in še drugo blago. Letno po cenitvah utihotapijo v državo do 3000 glav goveje živine. — Zvezni prezident Miklas je zapustil Vrbo, kjer je letoval s svojo družino. Priredili so mu pristrčno slovo. — Jugoslovanski konzulat uraduje odslej od pol 9. do 13. ure dop. vsak delavnik. — Bolniške blagajne so uvedle zimske uradne ure. — V celovški davčni urad so vlomili neznanec in od-

nesli 3000 S. Par dni pozneje so prijeli nekega Pichlerja iz Wolfsberga in mu dokazali vlom. — V Čepi se je ponesrečil Celovčan Troppan. Zdrnil je s pota v potok in se težko poškodoval, da je moral v bolnico. — Pri Spodnjem Dravogradu so našli treppla 25letnega Javornika iz Velikovca. — Pri Libeličah so se na planini stepli nabirači brusnic. Franc Jergač, posestnikov sin, je na dobljenih poškodbah umrl. — Pred celovškim sodiščem so bili štirje komunisti z zgornje Zile obsojeni zaradi veleizdaje na 5 let težke ječe. — V Srednjih Trušnjah so si nabavili motorno brizgalko in jo predzadnjo nedeljo blagoslovili. — Zadnje dni so se ponesrečili Jožef Polanšek iz Lobnika pri Železni Kapli pri spravljanju hlodov, kolarski pomočnik v Rikarji vesi Matija Tomašič z motornim kolesom in kolar Trapič iz Grabštanja s kolesom. So v deželni bolnici.

NAŠA PROSVETA

H petju.

Minuli teden je priredil zbor donskih kozakov v celovški mestni cerkvi koncert izbranih ruskih cerkvenih skladb. Več sto poslušalcev se je divilo glasovom kozaških pevcev, ki so podajali „angelsko petje“, tožbe izgnanih Babilonk, prošnja ljudstva za usmiljenje, „Ave Marijo“ i. dr. Nekaj prav posebnega je bila pesem „Oče naš“, ki ga je molil tenorist ob spremljevanju globokih basov. Nenavadni koncertni prostor, izbrane pesmi in ubrano petje je zapustilo pri poslušalcih globok utis, iz petja zvoneča molitev ruskih mož je bila doživljiva.

Vsako petje mora imeti svojo dušo. Saj prihaja iz notranjosti in je izliv človeškega srca. V cerkveni pesmi molimo, v narodni pesmi zveni ljubezen do narodnega življenja. Koliko pestrosti ljudskega našega življenja je v besedilu tisočerihslovenskih narodnih, z lepo slovensko melodijo sozveni toplota in milina slovenske duše. Iz notranjih globin prihajajoče petje nas dviga in vedri. Se zdi, kot bi dobri pevci peli z vsako pesmijo hvalo Njemu, ki jim je dal dar petja, in kot bi peli hvaležnost narodu, ki jim je poklonil melodijo in pesem. K dobremu petju spadajo izvežbani glasovi, spada dober strokovni vodja, spada pa predvsem pevčeva globina in vedrina, ljubezen, veselje in hvaležnost. Tod je zadnja skrivnost uspeha ali neuspeha pevskih nastopov. Je v pevcu človeku ter je sad dobre vzgoje, resnične izobrazbe.

Letošnje prosvetno sezono uvajamo s petjem. Namenoma in ne slučajno tako. Za Pliberkom sedaj Kotmara ves, nato Dobrla ves in Brnca. Pevci, prvi glasniki letošnjega prosvetnega življenja med nami ste, zapojte v naša srca zdravja, zavednosti in delavnosti. Zapojte iz globin vaših vernih in zavednih duš in skozi leto bo odmevala v nas vaša melodija!

Kotmara ves. (Nastop spodnjerožanskega pevskega okrožja se vrši v nedeljo 22. t. m. ob 3. uri pop. na dvorišču pri Ilnu. Nastopijo moški zbori Spodnjih Rožanov in Gorjancev, mešana zbor iz Borovelj in Hodiš ter tamburaši iz Podljudelja in Radiš. Pridite se vedrit in veselit vsi, ki utegnete! Odbor.

Pevski koncert v Globasnici. V nedeljo 29. sept. priredi spodnjepodjunska pevska okrožje pri Šoštarju ob 3. uri pop. koncert slovenske narodne pesmi. Nastopi tudi pliberški mešani zbor. Vsa bližnja in daljna okolica iskreno vabljen.

GOSPODARSKI VESTNIK

Snaženje mlečne posode.

Nesnažna ali premalo čista mlečna posoda povzroči prav često, da je mleko slabo in manj trajno, kar lahko neugodno vpliva tudi na mlečne izdelke (maslo, sir) iz takega mleka. Pa tudi, če mlečno posodo pridno snažimo, ni s tem vedno odstranjena vsaka nevarnost, da se mleko v njej ne poslabša v svoji kakovosti in trpežnosti, če snaženje posode ni bilo tudi pravilno izvršeno. Ni namreč dovolj, da osnažimo dobro le lahko dosegljive dele mlečne posode, njene težje dosegljive kote in ogle pa le površno ali pa jih sploh pustimo v nemar pri snaženju. Kjerkoli se nabira ali zastaja nesnaga v mlečni posodi, povsod tam najdejo svoje najboljše vzrejalnišče mala bitja (mikroorganizmi) ali klice, med katere prištevamo vse vrste bakterij, kvasnih glivic in plesni. Že ne-

snaga sama ne vpliva nič kaj ugodno na mleko in mlečne izdelke, še manj ugodno pa more delovati nesnaga na dobroto mleka in mlečnih izdelkov, če se naselijo v njej tudi klice raznih mikroorganizmov. Zato pa moremo mlečno posodo po vsaki uporabi kolikor mogoče kmalu očistiti vse nesnage, med katero spadajo predvsem razni mlečni in mlekarski ostanki, da se ti ne začno razkrajati in se ne prisuše na posodi in v njej, ker je potem temeljita odstranitev že mnogo težja.

Ne zadostuje pa vedno enostavno in navadno snaženje mlečne posode. Da bo mlečna posoda temeljito osnažena in obenem razkužena, je treba rabiti pri snaženju poleg tople in mrzle vode tudi sodo in gašeno apno. Vroča (okrog 85% C), dvo-odstotna raztopina sode pokonča v desetih minutah najodpornejše troske (klična zrnca) raznih škodljivih glivic. Za snaženje mlečne posode pa vzamemo bolj šibko raztopino sode, ki pa mora biti čim bolj vroča in delovati nekoliko dalj časa na posodo. Raztopino sode uporabljamo predvsem za snaženje pločevinaste ali aluminijaste posode, ne pa za leseno posodo, ker les razjeda in ga napravi temnega. Za snaženje lesne mlečne posode je najbolj uporabno gašeno apno ozir. apneno mleko.

Splošno snažimo mlečno posodo najboljše takole: Takoj po končani uporabi posodo najprej izplahnemo v mrzli vodi. Če bi jo izplahnili najprej v vroči vodi, bi se delci mlečnih ostankov strdili, zgrizli ali zasirili in se kaj lahko oprijeli na raznih mestih posode. Dalje bi pri izplahovanju z vročo vodo prodrla raztopljena mlečna tolšča zlasti pri leseni posodi tudi v posodine sklade. Zato mlečno posodo vsake vrste najprej vedno dobro izplahnemo in umijemo v mrzli vodi. Nato pride pločevinasta in aluminijasta posoda v toplo raztopino sode, lesena pa v toplo apneno mleko, kjer odstranimo s ščetko ven iz posode in raz posode vse tolšče in sirino. Po očiščenju v raztopini sode ozir. v apnenem mleku izplahnemo mlečno posodo zopet najprej v mrzli in končno še v vroči vodi. Ako že ne z mrzlo, moramo vsekakor nazadnje vselej izplahniti mlečno posodo še z vročo vodo, ker je ta večinoma brez vsakih klic raznih škodljivih bakterij. Po končanem izplahnenju z vročo vodo se mlečna posoda tudi v najkrajšem času posuši. Seveda pa jo damo sušiti vedno le v čist in suh prostor, kjer ni prahu, pač pa dovolj prepriha. Še najboljše pa je, če se mlečna posoda lahko suši zunaj na prostem, na sončnem in ne prašnem mestu. Sonce je namreč najceneje razkužilo in uniči v razmeroma kratkem času vse klice, ki so morda le še ostale tudi na osnaženi posodi. Kakor mlečno posodo, tako lahko snažimo tudi drugo mlekarsko orodje in priprave, ako morda ne veljajo za posamezno glede snaženja kakšni posebni predpisi.

Za snaženje mlečne posode moramo uporabljati seveda vedno tudi le čedne krpe in ščetki. Zato pa je treba vsekakor tudi te po vsakokratni uporabi dobro osnažiti in posušiti. Ing. A. P.

Uradnika navadno gledamo s krivim očesom, češ njemu je z mesečno plačo lahko, mi kmetje pa smo pa cele mesece brez denarja. Vendar je naša sodba površna in v njej dokaj krivice. Takole izgleda povprečna slika okoli mesečnega proračuna enega uradnika: 50% svoje plače porabi za hrano, 25% za stanovanje, 20% za obleko, vodo, plin, elektriko, kavarno in druge manjše izdatke, le 2% mu ostaneta za izredne nabave ali prihranke. Številke so vzete iz podatkov ene srednjeevropskih držav in v glavnem odgovarjajo staležu uradnikov in nameščencev tudi v naši državi.

Smotrnosti je treba tudi v sadjereji. Tudi sadjar mora v jeseni napraviti nek delovni načrt za drugo leto. Določiti mora sorte za nove nasade in naročiti potrebno drevje iz drevesnic. Ne gre, da se kar vprek kupujejo drevesca, ki so slučajno na razpolago in jih pač zasajamo, ker delajo tako tudi drugi. In če vsadimo, s tem ne sme vzgoja drevesc biti že zaključena. Potem navadno sledijo tiste opazke, češ da drevje noče rasti in uspevati. Ob taki površni negi in sledečih neuspehih izgubi sadjar kmalu veselje in voljo do sicer prijetnega posla na kmetiji. Dvoje mora vedeti vsak sadjar: kakšne kakovosti je njegova zemlja in katere najboljše sadne sorte na njej najboljše uspevajo. Potem je treba ozira na trg in še na domači konzum sadja. So pri nas sadovnjaki, kjer je skrb sadjarjeva za dobro sadje vsako leto očitnejša in tudi donos vedno večji. So pa tudi taki sadni vrtovi, kjer se pridelek sadja stalno manjša, sadno drevje je vedno bolj zanemarjeno in sadjarjevo veselje pa vedno neznatnejše. Da bi bilo teh vedno

manj in prvih sadovnjakov vedno več, bodi zana-prej skrb naših gospodarjev.

O uporabi sadja. Mnogo sadja gre pri nas v kvar, ker ga ne znamo umno porabiti. Ne moremo sadja takoj prodati, preostalo nam ga je po zadnji preši, zorenje se je zapoznilo, tako nam ostane in ne vemo hitro kam z njim. Naj kratko navedemo različne sadne uporabe: Sušenje, naprava mošta, kuhanje žganja, kuhanje marmelade, naprava sadnih sokov, vkuhanje, naprava sadnega kisa. Precej je bilo nekoč pri nas v modi sušenje, marmelade ne znamo kuhati, zanjo je potrebna tudi večja količina sladkorja, od sadnih sokov poznamo le malinovec. Na ravnanju s sadjem in uporabi sadja spoznaš površno in umno gospodinjino in gospodarja. Ponekod ne vedo, kam s tem božjim darom, drugod pa spravijo vse v posode in ga uživajo tekoče ali trdo skozi celo leto.

Kako delamo dober kis (jesih)? Za jesih služi ali sadni mošt ali sadne tropine. Sadni mošt mora najprej zvreti in se njegov sladkor spremeniti v alkohol, nato ga postavimo v toplo shrambo v odprti posodi. Okisanje pospešimo, če postavimo vanj „jesihov klobuk“, kakega dobrega kisa, ki ga sestavljajo glivice, katere razkrajajo alkohol v ocetno kislino. — Iz sadnih tropin delamo jesih takole: sveže tropine zdobimo v primerno kad ter dolijemo na 100 kg tropin 30—40 l vode. Kad nato pokrijemo s pokrovom. Brozgo premešamo vsak dan, po možnosti odtočimo mošt od spodaj in ga zlijemo po tropinah. Črez dva dni jo odtisnemo, napolnimo sod za jesih in postavimo na topel prostor, kjer začne tekočina kipeti. Kipenje in kisanje traja do 8 tednov, nekaj litrov sadnega kisa kipenje pospeši. Nato pretočimo jesih v steklenice in jih shranimo na hladnem prostoru.

Recept za naše gospodinjne. Vkuhanu sadje je zaželjena sprememba ali dodatek na mizi. Takole je z vkuhanjem sadja: pripravi si 5 kg odbravnega sadja, olupl ga in odzemi koščice. Sadje mora biti lepo in dobro očiščeno, oprano in na situ ali na čistih rutaht očiščeno. Hruške mora gospodinja skrbno olupiti, razpoloviti in vse okrog peška izrezati. Na štedilnik postavi 2 litra vode z 1 in pol kg sladkorja, pusti, da zavre in nato kuhaj še pol ure. Dodaj 2 grama salicilovega praška in pusti, da zašumi voda s sladkorjem. Počasi dolivaj osminko litra vinskega cveta in hitro deni pripravljeno sadje v lonec.

Celovski trg min. tedna. Krave 80—1.00, krave za klanje 50—60, prašiči 1.50—1.70, plemenski 1.70—1.90, pšenica 37—39, rž. 27—29, ječmen 22 do 26, oves 24—25, ajda 24—25, kuruza 22—26, sladko seno 7—9, kisló 5—6, slama 4—5, grah in leča 80—1.00, fižol 50—60, krompir 14—18, zelje 25—30, goveja mast 4.00—4.50, sirovo maslo 3.00 do 4.50, prekajena slanina 3.20—5.20, sirova 2.00 do 2.20, svinjska mast 2.20—2.50, jajca 12, kokoši 2.50—3.50, gosi 8.00, race 4.00, drva trda 4.00 do 4.50, mehka 3.00—4.00 S za kv. meter.

ZANIMIVOSTI

Obisk v Ženevi. Nad 300 fotografov, poročevalcev in filmskih tehnikov je bilo baje v Ženevi o priliki sedanega zasedanja Zveze narodov. Povsod po mestu jih je bilo dovolj in menda še ni bilo nikjer in nikdar v tako kratkem času posnetih toliko slik kot pri sedanjem zasedanju. Posebno so oblegali ti radovedneži palačo Zveze narodov in čim se je prikazal kateri evropskih mogočnikov, se je vrtelo na stotine fotografov in filmov. Takole je nek poročevalec opisal mogočneže: italijanski zastopnik baron Aloizi je eleganten mož in se smehlja na vse strani, četudi ni razpoložen. Počasi in bolešno koraka angleški zunanji minister Hoare, katerega podpira pri hoji njegov osebni tajnik. Minister boleha na težkem revmatizmu. Laval je vedno s kom v pogovoru, črne lase ima in spredaj nič počesane, njegove oči so sive in njegov pogled iskreno-nezaupljiv. Najelegantnejši je v Ženevi angleški minister za Zvezo narodov Eden, ki je posebno priljubljen pri ženevskih damah. Vedno jezen in nerazpoložen je abesinski zastopnik profesor Jezè, vedno nosi aktovko pod pazduho in vedno nekaj tuhta. Večno smehljajoči in razpoložen mož je v Ženevi sovjetski odposlanec Litvinov, zlato obrobljene naočnike nosi, vede se docela mestno, njegova postava in beseda sta sama dobrohotnost. Najzaposlenejši mož v Ženevi je menda češki minister dr. Beneš, ki je pravi

modroslovec tudi v politiki. Mirno in stvarno govori, ni nikdar razburjen in napram vsakemu ljubeznjiv. — To je Evropa v malem ta ženevski zbor.

O pokojni belgijski kraljici Astridi. Predzadnji teden so položili v grobnico belgijskih kraljev truplo mlade in blage belgijske kraljice Astride. Zapustila je moža-kralja in troje otročičev. Rojena je bila kot švedska princezinja. Nikdar v svoji mladosti ni sanjala, da bo kedaj kraljica. Pomagala je rada svoji materi pri hišnih delih, obiskovala je več gospodinjskih tečajev in se tako izvežbala v praktično gospodinjino in bodočo mater. Leta 1926 pa je obiskala Stockholm, kjer je bivala princezinja s svojo družino, belgijska kraljica s svojim sinom Leopoldom. Mladi prestolonaslednik je videl mlado švedsko princezo in se v njo zaljubil. Kmalu nato jo je popeljal v svojo domovino. Sledila je zaroka in zaroki srečna in vesela poroka, katere se je udeležilo 32 princev in 1200 drugih povabljenih gostov. Pa belgijsko kraljevsko družino zasleduje nesreča. Lani se je ponesrečil na nekem izletu kralj Albert. Letos je usoda zadela mlado kraljico-mater. Belgijski narod se čuti po tej strašni nesreči še bolj povezan s svojim kraljem, katerega iskreno ljubi in spoštuje.

Kite so zarubili. V Rumuniji se je pri nekem sodniškem rubežu dogodil slučaj, ki ga moderna sodnija še ni beležila. V vasi Lapusa je nek kmet dolgoval večjo svoto na davku. Večkrat že ga je obiskal eksekutor. Rubež pa je bila, ker je kmet ubog, vedno spet zaman. Vedna pot je eksekutorja tako ujezila, da je končno vzel seboj škarje in je med rubežem odrezal gospodinjini njeni dolgi kiti s pripombo, da tudi predstavljajo neko vrednost. Nenavadna eksekucija je vzbudila med ljudstvom silno nevoljo in občina je po svojem poslancu protestirala tudi v parlamentu. Kit gospodinjini najbrže ne bodo več vrnil, pač pa bo kmalu črtan ves davčni zaostanek.

Nekaj za lovce. Pred leti je umrl na Dunaju grof Münster, ki je slovel kot strasten lovec na jelene. Umel je na kravjem rogu posnemati vsakojake jelenove krike in glasove tako dobro in posrečeno, da je ukanil slehernega jelena. Kamorkoli je došel na lov, ali v Karpate ali v Alpe ali kam v nižino, se je lahko s pomočjo svojega roga pogovarjal z jeleni. Ljubosumne jelene je umel dražiti in jih privabiti k sebi, „režiral“ je s svojim rogom med razboritimi jeleni dvoboje, včasih udaril s svojo melodijo v koncerte bojaželnih jelenov in jih komandiral po lastni želji. Njegova umetnost je ovekovečena na gramofonski plošči, on sam pa že lovi v večnih loviščih.

Kako sanirajo občine na — Kitajskem. V kitajskem mestu Lung-Yen primanjkuje mladih mož za ženitve. Med dekleti, ki bi se rade poročile, vlada pravcato tekmovanje za žene. Občinski svet je posegel v položaj in uvedel takozvani davek „za mlada dekleta“, ki znaša v naši valuti okoli 12 šilingov. Ko deklet odplača davek, dobi dovoljenje, da sme iskati ženina. Če se poroči žena brez mestnega dovoljenja, jo kaznujejo z zaporom ali denarno globo. Poročajo, da je le malo deklet, ki bi davka ne plačale, seveda ne iz ljubezni do mesta, marveč iz želje po ženinu. Beležili so celo vesele slučaje, da je ženin plačal davek za svoje deklet, če ni premogla sama.

Strah ga je preganjal. V italijanskem mestecu Vogheri se še danes smeji nad veselim dogodljajem, ki se je nedavno pripetil. Kmet Mario Villani, močan in visok mož, se je prebudil iz spanja po nekkih skrivnostnih udarcih, ki jih je čul iz kleti. V nočni srajci in bos se plazi tiho v klet, kjer opazi neznanca, ki je odpiral neko omaro. Ob malem šumu se neznanec ozre in zagleda v belo haljo zaviti strah. Mož se tako prestraši „hišnega duha“, da je bil vtrenutku skozi vrata na cesti. Beli strah pa hiti za njim in v divji dirki skoči vlomilec v prva odprta hišna vrata — orožniške kosaarne. Orožniki so ga sprejeli odprtih rok, strah pa se je vesel podal nazaj v posteljo.

Bogastvo v ubožni hiši. V ubožnem domu mesta Ohio v Ameriki sta se nahajala nedavno dva stara delavca, da se na svoja stara leta odpočijeta od desetletnega napornega kopanja petroleja. Ker brezdelja nista mogla prenašati, sta vložila na ravnatelja prošnjo, da smeta na vrtu kopati za petrolejem. Ravnatelj je prošnji ugodil in delavca sta se lotila dela ob posmehu ostale družbe. Več tednov sta kopala, kar zadeneta na petrolejski vrelec, po cenitvi poklicanih strokovnjakov vreden do 60.000 šilingov. Ker sta si previdna delav-

ca izprosila v prošnji lastninsko pravico, sta novopečena bogataša takoj ustanovila družbo „Petrolejska akcijska družba občinskih ubožcev“, ki bo odslej upravljala petrolejski vrelec na dvo-rišču ubožnega doma.

Japonci rastejo. Japonska vlada je te dni statistično dognala, da Japonci v rasti napredujejo. Japonke so za dva in pol cola večje kot pred tridesetimi leti, moški pa za pol cola. Hkrati je vlada ugotovila, da moški slabše vidijo in nosi naočnike več kot polovica slušateljev na japonskih univerzah. Ženskam vid ni oslabel. — Tudi pri nas je baje mladina višje rasti in tudi pri nas peša vid. Saj celo že nosijo naočnike otroci v ljudskih šolah. Seveda so tudi taki, ki jih nosijo bolj zaradi „učenosti“.

Če verjamete... V Avstraliji pridelujejo mnogo sladkorne pese. Letos so se nad peso spravile požrešne muhe, ki jim sladki sok na vso moč tekne. Število teh požrešnih muh je tolikšno, da bodo imeli kmetje veliko škodo. Po nasvetu nekega strokovnjaka bodo v oni kraj prinesli vse polno žab. Žabe se, kakor je znano, najraje krmijo z muhami, zato kmetje upajo, da bodo počasi pohrustale tudi njihove muhe.

47 dni zasut. Neka žrtev strašnega potresa v Belučišanu, majhen hindujski prodajalec slaščic se je rešil šele po 47 dneh. Mož je bil v času potresa v svoji prodajalnici in ga je popolnoma zasulo. K sreči je imel pod razvalinami dovolj prostora, da se je lahko gibal. Hranil se je s slaščicami, k sreči je bil v prodajalni velik sod vode. Tako je lahko kopal z najpreprostejšimi sredstvi izhod iz jame. Po 47 dneh je zagledal beli dan.

Dunajski cestni kralj. Na Dunaju živi Oger, ki nosi častni naslov kralja dunajskih cest. Bil je nekoč rekrut dunajske garnizije. Ker se je v labirintu dunajskih ulic in cest prečesto izgubil in ni našel svoje kasarne, se je učil vse ulice, koder je hodil, na pamet. Mož ima sijajen spomin in kmalu je poznal celo mesto v vseh njegovih koticah in cestah. Zanimal se je tudi za zgodovino posameznih cestnih imen in v tridesetletnem delu se mu je posrečilo, da je danes priznan kot najboljši poznavatelj Dunaja. Sedaj je izdal debelo knjigo „po Dunaju“ in na 2000 straneh podal svoje znanje. Še z nečim se ponaša: ob vsaki uri lahko navede vse opere, ki jih je podajalo dunajsko operno gledališče v zadnjih 40 letih. Mož ima pač izreden spomin.

Slučaj ali... V Slovenskih goricah se je smrtno ponesrečil na vožnji s kolesom kovaški pomočnik Geček. V septembru leta 1926 sta bila na pričevanje kovača Gečka dosmrtno obsojena brata Janez in Jože Markuzzi, ker sta po izjavah prič, predvsem Gečkovih, ubila in oropala nekega avstrijskega potnika. 9 let sta prebila v ječi, končno se je njunemu advokatu posrečilo, da je bil proces na podlagi novih dokazov obnovljen in Markuzzi-jeva sta bila oproščena. Pri zaslišanju je sivolasa sorodnica obtožencev Danica Gospičeva iz Slovenigrada zalučala lažnjivi prič, ki je povzročila toliko gorja, v obraz: „Na tvojih otrocih naj se maščuje, kar si zagrešil na mojih nečakih! — Njena želja je bila le prehitro izpolnjena. Smrtno ponesrečeni kovaški pomočnik je bil sin kovača Gečka.

Strasten igravec kart. Joža in Miha sta se skregala pri igranju kart. Celih 14 let nista več govorila medsebojno. Ko je ležal Miha na smrtni postelji, pokliče Jožo in pravi: „Dragi Joža! Zakaž nisi tedaj izigral srčne svinje?“ — „Ker je nisem imel,“ pravi prijatelj. In nato Miha umrje.

Gospodinja išče službo. — **Vajenec išče mizarškega ali kovaškega mojstra.** Naslov da „Kmečka zveza“.

NEVESTO IŠČEM!

Na deželi v lepem kraju, imam gostilno, 15 birnov posetve, sem krojač, 35 let star. Ker sem pogorel, sem zagazil z novo zgradbo v dolgove. Iščem nevesto 30 do 45 let staro, delavno, imeti mora 3 do 4 tisoč šilingov dote, da odplačamo dolg. Vsota se lahko intabulira na posestvo. Ponudbe se prosijo na upravo našega lista. 70

Vsakemu, lišaju,

rad brezplačno poročim najenostavnejše sredstvo, s katerim je bilo popolnoma ozdravljenih (brez dijet), večkrat v 14 dneh, neštevilo oseb, ki so trpele že leta.

Max Müller, Görlitz Schles. Schultstr.
(Dobi se v tej lekarni).